

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quinque capita unde crescant, vel decrescant rerum pretia, num. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

foler) subintelligitur tacita conditio, si vulgare, seu arbitarium, quod constituitur communi hominum aestima^{tio}ne, spectata naturali ratione, secundum d^{ic}ūm rerum naturas, non in se, sed in ordine ad usus humanos, juxta cuiuscunque regionis consuetos mores: quod quidem triplex est: primo, summum, quod etiam appellatur maximum, supremum, rigorosum: secundum, medium seu mediocre seu moderatum: tertium, infimum: solet v.g. ulna panini ad summum valere triginta duobus Iulij, erit ergo hoc pretium supremum; ad minus triginta vel viginti novem; erit hoc infimum: intermedium inter prae*dicta* erit mediocre. Quantum debet distare infimum vel medium à supremo, ut justum sit, certa regula definiiri non potest, sed prout in foro, & communibus negotiationibus sine fraude appetet.

22. Quæres: in Siciliæ regno adest lex, ne quis emat segetes nondum collectas, atque adeo, ne quis vendat frumentum in spe. Debetne ergo limitari pro nostris regionibus, præcedens allata doctrina? respondeo, nequaquam, quia lex non loquitur de vendentibus segetes, secundum spem futuræ messis, sed de vendentibus, ementibusque sub determinato pretio ipsum frumentum, antequam colligatur, quod est longe diversum, ut patebit ex ipsa lege, quam inferius h^e examinabimus, cum de contractu Massariorum & Mercatoris.

g. to. i. Pragmat. Regni Siciliae. Tit. 6. prag. 4. h. Infr. § 7. num. 10.

§. LV.

De pretio justo rerum.

Pramitto, pretium justum duplex esse: alterum dicitur legitimum, quod publica autoritate vel lege constituitur, idque in indivisibili consistit, ita ut non possit inullo præteriti: alterum est naturale, seu

a. Less. l. c. 21. diff. 2. Mol. l. cit. diff. 347. Delugo d. 26. sec. 4. & 5. & passim.

2. Pari modo, ad juste decernenda ejusmodi pretia, debet b^e attendi hominum (etiam imprudentium) aestimatio, dummodo sit sine fraude, & communis, quanti scilicet res aestimantur, & venduntur communiter. Certè imprudentes sunt Indi, qui argentum & aurum vendunt, seu commutant vilibus tintinabulis & similibus crepidijs, & tamen, quia tanti communiter illa ibi aestimantur, non judicatur venditio vel emptio injusta.

b. l. pretia rerum. ff. ad l. falcid.

Quinque capita, unde crescant vel decrecent rerum pretia.

3. Ut autem id sine errore, cognoscatur;

Ddd.

eat, subdam hic breviter capita, unde abundantia enim, vel inopia pecunie minuit, vel auget rei valorem, ut patet in Indijs, ubi quia est multa argenti, ariquie copia, numerosiore pecunia, atque adeo carius res distrahuntur.

*Ex parte emptorum, & venditorum, Vbi
An exteris carius possit vendi?*

Quando enim hi non taxant intra latitudinem pretij vulgaris, ut si taxa ab ipsis designata essetclare(nam in dubio, & pro Magistratu) supra supremum premium vel infra insimum, erit d, (nisi in aliquibus rarissimis casibus obstatet bonum publicum) injusta, & etiam in conscientia non servanda. Hæc autem capita confusè satis, & sparsim ab authoribus approbara, ad quinque ordinatim reduco. Primum se tenet ex parte rei venditæ; secundum pretij; tertium eminentium & vendentium; quartum ex parte seu ratione expensarum; quintum ex parte modi vendendi.

c Mol. t. 2. d. 364. §. convenienter etiam.
d Sanch. l. 1. cons. c. 7. dub. 5. late id probans. e L. omnino Delago t. 2. de just. d. 26. fcc. 5. à num. 53.

Ex parte rei venditæ.

4. Primum ergo, quod se tenet ex parte rei venditæ, est abundantia, vel penuria mercium; hæc enim auget premium, illa minuit. Huc reducitur notitia, & antiquitas rerum, quæ quia raritatem indicant, premium augent, ut in fructibus novis, & imaginibus & statuis antiquis.

Ex parte pretij.

5. Secundum est ex parte pretij. A-

quod in officinis valer quatuor aureis,

posse

f Caet. 2. 2. q. 77. art. 7. g Less. l. 2. c. 21. d. 4. n. 33. alijq. apud ipsum. h Barthol. à S. Faust. Rebel. Megala apud Dian. p. 1. tr. 8. ref. 23. 53. 78. Adde Palatium mox referendum.

7. Hinc propter eamdem rationem, qui emit in gratiam venditoris, v.g. rogatus, potest emere minoris; & qui vendit in gratiam emptoris, potest vendere pluris. Sanè Palatius i dixit, pallium,

